

Список використаних джерел

1. Курносов Ю. В., Конотопов П. Ю. Аналитика: методология, технология и организация информационно-аналитической работы. Москва: РУСАКИ, 2004. 512 с.

2. Заєць О.М. Інститут аналітичного супроводження досудового розслідування кримінального провадження в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 4. С. 17–25.

3. Ісмаїлов К.Ю. Особливості кримінальної розвідки з відкритих джерел як інструмент збирання оперативної інформації. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2016. № 2. С. 110–113.

Зуб Вадим Валерійович,

аспірант кафедри права Європейського
Союзу Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ УПРОВАДЖЕННЯ ІІР-МОДЕЛІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Інформація та оперативні дані є ключовими факторами при створенні конкурентних переваг в приватному бізнесі і діловому співтоваристві. У цьому відношенні правоохоронні органи нічим від них не відрізняються, оскільки стратегічні переваги, засновані на інформації, знаннях і оперативних даних, підвищують ефективність правоохоронних органів у запобіганні злочинів та підвищенні безпеки, а також припинення діяльності злочинних угруповань та організацій. Але володіти інформацією, знаннями та оперативними даними недостатньо. Для управління оперативними даними і їх максимального використання необхідна відповідна структура або модель, так само як і для збору, обробки та використання даних та інформації в суворій відповідності з національним законодавством і міжнародними стандартами в галузі прав людини [2, с. 21].

В умовах сьогодення, наявності великої кількості правоохоронних органів в Україні, кожен з яких формує свої бази та банки даних, відповідно до законодавчо доручених їм функцій, наявності в кожному з них власних систем інформаційно-аналітичного забезпечення в залежності від потреб та їх штатної структури, враховуючи спільну мету, цілі та завдання правоохоронних органів, створення їх єдиного інформаційного простору являється вимогою сучасності, яку неможливо ігнорувати та ключовим аспектом підвищення ефективності їх діяльності.

Між тим, ідея створення єдиного інформаційного простору правоохоронних органів України не нова, дане питання було предметом дослідження науковців І. В. Арістової, К. І. Белякової, Р. А. Калюжного,

В. С. Цимбалюка, М. Ю. Швеця, О. Н. Ярмиша та інших. Більш того, деякі кроки в цьому напрямі були зроблені на законодавчому рівні, зокрема, Указом Президента України «Про єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів у боротьбі зі злочинністю» від 31.01.2006 № 80/2006 було запроваджено створення Єдиної комп'ютерної інформаційної системи правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю. Однак можна констатувати, що натеper не існує єдиного інформаційного простору в системі правоохоронних органів та, відповідно, є значні труднощі в обміні інформацією між правоохоронними органами. Досвід вчених з вивчення даного питання та намагання законодавців з впровадження його на практиці надає нам можливість оцінити основні ознаки, які визначають єдиний інформаційний простір правоохоронних органів та проблемні питання, які виникають у процесі його формування.

Так, основними ознаками, які визначають єдиний інформаційний простір правоохоронних органів є:

1. Єдиний інформаційний простір правоохоронних органів включає в себе такі технічні елементи, як бази та банки даних, технології їх ведення та використання, інформаційно-телекомунікаційні системи та мережі;

2. Єдиний інформаційний простір передбачає інтеграцію всіх своїх компонентів в єдине ціле;

3. Єдиний інформаційний простір правоохоронних органів повинен функціонувати на основі єдиних принципів та норм;

4. Єдиний інформаційний простір правоохоронних органів існує в межах правоохоронних органів, між якими не повинно бути обмежених бар'єрів, та передбачає здійснення інформаційного обміну. [3, с. 145]

На сьогоднішній день, можна констатувати наявність низки проблем і викликів у процесі формування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів, серед яких:

1. Існування багатьох розрізаних інформаційних систем, які перебувають у підпорядкуванні різних правоохоронних органів, їх підрозділів або ж у підпорядкуванні різних державних органів, що зумовлено їх функціями та завданнями;

2. Керування захистом інформації, її автоматизацією та налагодження виробництва засобів захисту інформації;

3. Ризик порушення прав людини, зокрема права на приватність, яке прямо передбачено ст. 32 Конституції України: «Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини» [1];

4. Створення єдиної інформаційної системи правоохоронних органів вимагає значного науково-технічного оснащення, великих матеріальних капіталовкладень та досить тривалого часу.

З огляду на вищезазначене, на нашу думку, створення єдиного інформаційного простору правоохоронних органів у вигляді спільної інформаційної системи або бази даних є перспективним напрямом але малоймовірним у найближчому майбутньому. При цьому, першим важливим кроком до впровадження такої системи є запровадження дієвих механізмів кооперації між правоохоронними органами шляхом утворення постійно діючого міжвідомчого органу для обміну інформацією.

Таким органом, цілком ймовірно, може стати Центр обміну інформацією за аналогією з Королівством Швеція, де, в рамках впровадження ІІР-моделі правоохоронної діяльності, з 2016 року дванадцять національних самостійних правоохоронних органів спільно співпрацюють в сфері надання аналітичних послуг та інформаційних матеріалів при Національному операційному департаменті. При цьому, обов'язок з обміну інформацією між ними закріплено на законодавчому рівні [2, с. 79].

Таким чином, можна зробити висновок, що формування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів є довготривалим процесом, що потребує вдосконалення форм і методів керування системами інформаційного забезпечення, подальшої централізації та інтеграції комп'ютерних банків даних та впровадження новітніх комп'ютерних інформаційних технологій для ведення кримінологічних обліків, розбудови та широкого використання ефективних та потужних комп'ютерних мереж, застосування спеціалізованих засобів захисту та безпеки інформації, налагодження ефективного взаємообміну кримінологічною інформацією на внутрішньому та міждержавному рівні, що, в перспективі, забезпечить більш ефективну та результативну діяльність правоохоронних органів України.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.

2. OSCE Guidebook Intelligence-Led Policing, TNTD/SPMU Publication Series Vol. 13. Дата оновлення: 03.07.2017. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/d/3/327476.pdf>.

3. Петровський О. Проблемні питання формування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів // Підприємництво, господарство і право. 2017. (8). С. 145–148.